

VILNIAUS MIESTO APYLINKĖS TEISMAS**NUTARTIS**

2021-06-23

Vilniaus miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėja Jurgita Šėlienė, išnagrinėjusi Dainiaus Labeckio atstovo advokato Sauliaus Dambrausko (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 2-ojo skyriaus prokurorės Miglės Lukševičienės 2021 m. balandžio 19 d. nutarimo atmesti skundą tyrimo medžiagoje Nr. M-2-02-00188-21,

n u s t a t ė :

Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūroje gautas Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisijos prie Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pirmininko Dainiaus Labeckio pareiškimas dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo dėl teisės aktų pažeidinėjimo išduodant leidimus želdinių tvarkymui Vilniaus mieste ir didelio masto žalos aplinkai padarymo.

Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto 1-ojo policijos komisariato 1-ojo veiklos skyriaus vyriausiasis tyrėjas Darius Viškelis 2021 m. kovo 9 d. nutarimu atsisakė pradėti ikiteisminį tyrimą.

Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūroje gautas Dainiaus Labeckio skundas dėl Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto 1-ojo policijos komisariato 1-ojo veiklos skyriaus vyriausiojo tyrėjo Dariaus Viškelių 2021 m. kovo 9 d. nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą.

Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 2-ojo skyriaus prokurorė Miglė Lukševičienė 2021 m. balandžio 19 d. nutarimu skundą atmetė.

Vilniaus miesto apylinkės teisme gautas Pareiškėjo skundas dėl Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 2-ojo skyriaus prokurorės Miglės Lukševičienės 2021 m. balandžio 19 d. nutarimo atmesti skundą, kuriuo prašoma panaikinti skundžiamą nutarimą. Skunde nurodoma, kad dažnai esant motyvuotam Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisijos prie Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimui, kuriuo nepritariama leidimo išdavimui susijusiam su želdinių kirtimo ir/ar genėjimo darbais, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Želdynų poskyris išduoda minėtus leidimus arba išduoda nesikreipus į minėtą instituciją, nors tai yra privaloma. Nurodomos vietovės, kur buvo neleistinai atlikti minėti želdinių kirtimo ir genėjimo darbai. Išduoti leidimai atlikti minėtus darbus būna netikslūs arba viešai neskelbiami keletą mėnesių. Nors buvo gautas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos skyriaus vedėjo Gintauto Runovičiaus raštas „Dėl informacijos“, tačiau šio rašto duomenys nepaneigė nurodytų motyvų, o tolimesnis tyrimas taip ir nebuvo atliktas. Nei tyrėjas, nei prokurorė netyrė ir teisiškai nevertino jokių skunde bei pareiškime išdėstytų aplinkybių. Buvo būtina išreikalauti neteisėtai išduotus leidimus, taip pat buvo tikslinga apklausti Dainių Labeckį. Nepagrįstai buvo vadovaujama vienintelio savivaldybės darbuotojo žodžiu, kuriuo remiantis nesivadovauta komisijos išvadamis. Savivaldybės darbuotojo paaiškinimas stokoja ryšio su faktine situacija, kadangi, nors poskyrio vedėjas nurodė, kad leidimai išduodami „tik gavus patvirtintą projektą“, tačiau dauguma leidimų išduodami be jokio projekto. Be to, tarp skunde išvardintų konkrečių atvejų nėra nei vieno, kuris atitiktų savivaldybės darbuotojo

motyvą, esą komisija vėluodavo pateikti atsakymus. Šiuo atveju buvo nurodyta realiai padaryta didelė žala aplinkai, žala aplinkai skaičiuojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 471 patvirtinta „Aplinkai padarytos žalos atlyginimo dydžių apskaičiavimo metodika“, todėl skundžiamo nutarimo motyvas, kad atsakomybei dėl piktnaudžiavimo tarnyba nėra nustatyta esminė sąlyga – didelė žala – yra nepagrįstas, kadangi žalos dydžio net nebuvo bandoma nustatyti. Vien patikrinus skunde išvardintus galimai neteisėtai išduotus leidimus, yra akivaizdu, kad dėl atsakingų asmenų veiksmų ir aplaidumo galimai padaryta didžiulio masto žala. Nagrinėjamu atveju yra prioritetiškai svarbu pirma nustatyti neteisėtus veiksmus, t. y. kad tarnautojai nesilaikė teisės normų reikalavimo išduodami leidimus medžiams kirsti, todėl leidimai buvo išduoti neteisėtai. Tik nustačius neteisėtus veiksmus atsirastų pagrindas paskaičiuoti padarytos žalos dydį. Šiuo atveju sistemingai vykdomi želdynų ir želdinių apsaugą ir priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai išduodant leidimus želdinių tvarkymui Vilniaus mieste, dėl ko jau padaryta ir toliau daroma didžiulio masto žala aplinkai. Būtina ištirti atvejus dėl galimai padarytų ir daromų nusikaltimų dėl tarnautojų piktnaudžiavimo bei nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų aplinkai.

Skundas atmestinas.

Vadovaujantis BPK 1 straipsnio 1 dalimi, baudžiamojo proceso paskirtis yra ginant žmogaus ir piliečio teises bei laisves, visuomenės ir valstybės interesus greitai ir išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas ir tinkamai pritaikyti įstatymą, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo būtų teisingai nubaustas ir niekas nekaltas nebūtų nuteistas. Į teisėsaugos instituciją dėl įžvelgtos galimai padarytos nusikalstamos veikos gali kreiptis visi asmenys, o tikrinti gautą informaciją apie galimai padarytą nusikalstamą veiką, rinkti nusikalstamą veiką pagrindžiančius ar paneigiančius duomenis yra ikiteisminio tyrimo pareigūnų pareiga. BPK 2 straipsnyje numatyta, kad prokuroras ir ikiteisminio tyrimo įstaigos kiekvienu atveju, kai paaiškėja nusikalstamos veikos požymių, privalo pagal savo kompetenciją imtis visų įstatymų numatytų priemonių, kad per trumpiausią laiką būtų atliktas tyrimas ir atskleista nusikalstama veika. Nežiūrint to, toks teisinis reglamentavimas nereiškia, kad ikiteisminis tyrimas turi būti pradėtas pagal kiekvieno pareiškėjo pareiškimą. Ikiteisminio tyrimo pradėjimą lemiantys veiksniai yra tyrimo procesinės prielaidos, kurios yra dvi, tai: 1) tikėtinos informacijos apie galimai padarytą nusikalstamą veiką buvimas ir 2) aplinkybių, dėl kurių procesas yra negalimas, nebuvimas. Dėl to prieš pradėdant procesą, turi būti įsitikinama, kad nėra priežasčių, dėl kurių procesas negali būti vykdomas. Vadovaujantis BPK 168 straipsnio 1 dalimi, tais atvejais, kai prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, gavęs skundą, pareiškimą ar pranešimą, o reikiamais atvejais – ir jų patikslinimą, nustato, kad nurodyti faktai apie padarytą nusikalstamą veiką yra akivaizdžiai neteisingi ar yra aiškios BPK 3 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, ikiteisminis tyrimas negali būti pradėtas. Teisėsaugos institucijai pateikta informacija apie galimai padarytą nusikalstamą veiką turi būti pagrįsta objektyviais duomenimis, suteikiančiais pagrindą manyti, kad tokia nusikalstama veika realiai galėjo būti padaryta. Pagal teismų praktiką ikiteisminis tyrimas turi būti pradėtas vadovaujantis ne subjektyviu situacijos įvertinimu, o esant objektyvioms aplinkybėms, suponuojančioms, kad buvo padaryta nusikalstama veika. Baudžiamasis procesas yra išimtinio pobūdžio priemonė, todėl turi būti pradėdamas tik esant rimtam pagrindui bei nusikalstamos veikos sudėčiai. Priešingu atveju, inicijuojant ikiteisminį tyrimą nesant pakankamo teisinio pagrindo, būtų grubiai pažeidžiamos nepagrįstai persekiojamų asmenų teisės ir interesai.

Nagrinėjamu atveju Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto 1-ojo policijos komisariato 1-asis veiklos skyriaus vyriausiasis tyrėjas Darius Viškelis 2021 m. kovo 9 d. nutarimu atsisakė pradėti ikiteisminį tyrimą, vadovaujantis BPK 3 straipsnio 1 dalies 1 punktu, jog nepadaryta nusikalstama veika, numatyta Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 228 straipsnio 1 dalyje, 300 straipsnio 1 dalyje. Nesutinkant su tokiu sprendimu buvo pateiktas

skundas, kuriame buvo nurodoma, jog buvo būtina iširti atvejus dėl galimai padarytų ir daromų nusikalstamų veikų, numatytų BK 228 straipsnyje, 271¹ straipsnyje. Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 2-ojo skyriaus prokurorė Miglė Lukševičienė 2021 m. balandžio 19 d. nutarimu skundą dėl minėto ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimo atmetė.

Vilniaus miesto apylinkės teisme gautame skunde Pareiškėjas akcentuoja, kad dažnai esant motyvuotam Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisijos prie Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimui, kuriuo nepritariama leidimo išdavimui susijusiam su želdinių kirtimo ir/ar genėjimo darbais, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Želdynų poskyris išduoda minėtus leidimus arba išduoda nesikreipus į minėtą instituciją, nors tai yra privaloma. Taip pat teigiama, kad buvo nepagrįstai vadovautasi tik Vilniaus miesto savivaldybės atstovo pateiktais duomenimis. Šiuo atveju buvo būtina išreikalauti leidimus dėl želdinių kirtimo ir/ar genėjimo darbų bei apklausti Dainių Labeckį, bet jokių veiksmų nei ikiteisminio tyrimo pareigūnas, nei prokurorė nesiėmė. Dėl neteisėtų veiksmų buvo sistemingai daryta ir daroma žala aplinkai ir tik nustačius neteisėtus veiksmus atsirastų pagrindas paskaičiuoti konkretų padarytos žalos dydį.

Ikiteisminio tyrimo teisėja, įvertinusi prokurorės nutarimą, Pareiškėjo skundą ir susipažinusi su teismui pateikta medžiaga Integruotoje baudžiamojo proceso sistemoje, sprendžia, kad prokurorės Miglės Lukševičienės 2021 m. balandžio 19 d. nutarimas, kuriuo atmetas Pareiškėjo skundas dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, yra teisėtas ir pagrįstas, priimtas prokurorėi tinkamai įvertinus pareiškime ir skunduose nurodytas aplinkybes. Vertinant teismui pateiktą medžiagą, nesutikti su prokurorės padarytomis išvadomis ikiteisminio tyrimo teisėja neturi pagrindo. Pareiškėjas savo skunde ikiteisminio tyrimo teisėjai nenurodė naujų duomenų ar argumentų, kurie galėtų iš esmės pakeisti priimtu sprendimu padarytas išvadas ir kurių pagrindu būtų galima panaikinti skundžiamą prokurorės nutarimą.

Pagal BK 228 straipsnio 1 dalį atsako valstybės tarnautojas ar jam prilygintas asmuo, piktnaudžiaavęs tarnybine padėtimi arba viršijęs įgaliojimus, jeigu dėl to didelės žalos patyrė valstybė, Europos Sąjunga, tarptautinė viešoji organizacija, juridinis ar fizinis asmuo. BK 228 straipsnyje numatyto piktnaudžiavimo objektyvieji požymiai pasireiškia: pavojinga veika – piktnaudžiavimu tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimu; pavojingais padariniais – nurodytos didelės žalos kilimu; priežastinio ryšio tarp padarytos veikos ir kilusių padarinių buvimu (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-76/2007, 2K-P-1/2014, 2K-74-976/2017*).

Skunde Pareiškėjas teigia, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Želdynų poskyris nepagrįstai išduoda leidimus dėl želdinių kirtimo ir genėjimo darbų, kadangi prieš išduodant tokį leidimą yra privaloma pirmiau kreiptis į Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisiją prie Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, kuri pateikia išvadą dėl leidimo išdavimo. Su tokia Pareiškėjo pozicija nėra pagrindo pilnai sutikti. Sutiktina, kad paprastai esminę reikšmę prašomo leidimo išdavimui turi Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisija prie Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pateikiama išvada, tačiau tam tikrais atvejais Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Želdynų poskyris gali išduoti leidimus dėl želdinių tvarkymo ir negavus minėtos išvados. Nagrinėjamo skunde kontekste atsižvelgtina į Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 31 d. Nr. D1-87 įsakymo „Dėl Saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo atvejų, šių darbų vykdymo ir leidimų šiems darbams išdavimo, medžių ir krūmų vertės atlyginimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nuostatas (galiojanti aktuali redakcija nuo 2020 m. spalio 15 d.), kurios reglamentuoja želdinių kirtimo ir genėjimo darbams išduodamų leidimų tvarką. Šio aprašo 8 punkte nurodoma, kad gavusi prašymą, savivaldybės administracija organizuoja prašymo išduoti leidimą nagrinėjimą. Savivaldybės administracija ir (ar) prie savivaldybės sudaryta Želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisija

įvertina prašomų kirsti, persodinti, kitaip pašalinti ar genėti saugotinių medžių ir krūmų būklę vietoje, išskyrus 5.11, 5.13, 5.14 papunkčiuose numatytus atvejus ir kirtimo priežastis. Savivaldybės administracija apskaičiuoja pašalinamų saugotinių medžių ir krūmų atkuriamąją vertę, išskyrus 5 punkte numatytus atvejus, ir išduoda arba motyvuotai atsisako išduoti Leidimą. Saugotinių medžių ir krūmų būklė nustatoma pagal Įkainių 2 priede „Želdinių būklė“ nustatytus kriterijus. Minėto aprašo 9 punkte nurodyta, kad priimdama sprendimą išduoti Leidimą, savivaldybės administracija ar išvadą dėl Leidimo išdavimo teikianti Komisija prioritetą teikia esamų sveikų, gyvybingų, estetiniu ir ekologiniu požiūriu vertingų, perspektyvių želdinių išsaugojimui, jei reikia, – pasiūlo juos genėti. Leidimą šalinti saugotinus medžius ir krūmus savivaldybės administracija išduoda ar Komisija išvadą dėl Leidimo išdavimo teikia įsitikinusi, kad šie želdiniai kelia fizinę grėsmę žmonėms, statiniams ar eismui, ligų ar kenkėjų židinių susidarymo pavojų arba nėra kitų priimtinių alternatyvių sprendimų išsaugoti želdinius statant ar rekonstruojant statinius. Tuo tarpu 11 punkte nustatyta, jog komisijos išvadą dėl saugotinių medžių ir krūmų pašalinimo būtinybės privaloma gauti (išskyrus atvejus, kai yra atliekama želdinių būklės ekspertizė), kai prašoma kirsti: geros ir patenkinamos būklės, nustatytos vadovaujantis Įkainių 2 priedu „Želdinių būklė“, saugotinus medžius ir krūmus; 10 ir daugiau vienoje teritorijoje augančių saugotinių medžių ir krūmų; gamtinę brandą (kai medžių prieaugis lygus nuliui arba dėl išlūžtančių sausų šakų yra neigiamas) pasiekusius medžius; atskiruosiuose želdynuose augančius saugotinus medžius ir krūmus; medžius ir krūmus, kurie yra kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingosios savybės. Kaip matyti iš Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. liepos 26 d. Nr. 30-2503/18(2.1.1E-TD2) įsakymo „Dėl Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisijos sudarymo ir jos nuostatų tvirtinimo“ 22 punktą aktas su komisijos išvada dėl leidimo želdinių kirtimui, genėjimui ar kitokiam pertvarkymui išdavimo (siūlymas panaikinti arba neišduoti leidimą želdinių kirtimui ir/ar genėjimui) per 10 darbo dienų nuo problemos gavimo pateikiamas Želdynų poskyriui. Atitinkamai pagal 23 ir 24 punktus, Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisija prie Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pateikia išvadą, kuria pritariama arba nepritariama prašomiems atlikti želdinimo darbams, būtent pagal šią išvadą Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Želdynų poskyris išduoda arba neišduoda leidimą. Vis dėlto, pagal aptariamą nuostatų 26 punktą, komisijai per nustatytą terminą nepateikus akto su išvada dėl leidimo išdavimo Želdynų poskyris priima sprendimą (išduoda, neišduoda arba panaikina leidimą želdinių kirtimo ir/ar genėjimo darbams) savarankiškai. Taigi akivaizdu, jog pagal minėtas nuostatas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Želdynų poskyriui yra suteikta diskrecija suteikti leidimą dėl želdinių kirtimo arba genėjimo darbų ir be minėtos komisijos išvados. Tokios aplinkybės taip pat buvo nurodytos ir Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto 1-ojo policijos komisariato 1-ojo veiklos skyriaus vyriausiojo tyrėjo Dariaus Viškelio 2021 m. kovo 9 d. tarnybiniame pranešime, kuriame nurodyta, kad telefonu buvo bendrauta su Vilniaus miesto savivaldybės Aplinkos apsaugos ir želdinių tvarkymo poskyrio vedėju Vytautu Račkausku, kuris nurodė, kad skyrius išduoda leidimus želdinių kirtimo ir/ar genėjimo darbams, tik gavus patvirtintą projektą; prieš leidimų išdavimą poskyris kreipiasi į Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisiją, tačiau ne visada laiku gauna komisijos išvadą, todėl kai kurie leidimai išduodami be komisijos išvados. Atsižvelgiant į minėtų teisės aktų nuostatas bei Vilniaus miesto savivaldybės atstovo paaiškinimus, nėra pagrindo manyti, jog suteikiant minėtus leidimus dėl želdinių tvarkymo arba pjovimo, kuomet nėra gauta minėtos komisijos išvada per nustatytą terminą, yra sąmoningai elgiamasi neleistinai, tuo padarant didelės žalos. Atliekant pareiškime nurodytų aplinkybių tikslinimo veiksmus, buvo gautas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos skyriaus vedėjo Gintauto Runovičiaus 2021 m. kovo 4 d. raštas, kuriame pateikta informacija kuo remiantis yra išduodami leidimai želdinių pertvarkymo darbams. Nors Pareiškėjas nurodė, kad gautas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo

ir aplinkos apsaugos skyriaus vedėjo Gintauto Runovičiaus 2021 m. kovo 4 d. raštas yra nepagrįstas, tačiau pateikti paaiškinimai bei nurodyti teisės aktai nagrinėjamu atveju yra aktualūs, rašte nurodytos informacijos pagrįstumu nėra pagrindo abejoti. Įvertinus minėtas aplinkybes, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Želdynų poskyris gali suteikti leidimus dėl želdinių kirtimo ir genėjimo darbų, kuomet nėra gauta Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisijos prie Vilniaus miesto savivaldybės administracijos išvada dėl prašomų atlikti darbų. Vis dėlto, pagal minėtas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 31 d. Nr. D1-87 įsakymo „Dėl Saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo atvejų, šių darbų vykdymo ir leidimų šiems darbams išdavimo, medžių ir krūmų vertės atlyginimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nuostatas, tam tikrais atvejais yra būtina gauti minėtos komisijos išvadas, kuomet yra norima kirsti saugomus medžius, kurie nurodyti 11 punkto papunkčiuose. Nors Pareiškėjas ir nurodo tam tikrus želdinių tvarkymo atvejus 2021 metais, tačiau jis daugiau nepateikia jokių kitų duomenų, kurie leistų konstatuoti, jog nurodytose vietose buvo iškirsti saugomi želdiniai pagal gautus leidimus, kuriems buvo būtinas gauti Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisijos prie Vilniaus miesto savivaldybės administracijos teigiama išvada dėl prašomų darbų atlikimo. Kaip nurodė prokurorė Miglė Lukševičienė 2021 m. balandžio 19 d. skundžiamame nutarime, Pareiškėjas, apart 2021 m. išduotų leidimų numerių, nenurodė jokių konkrečių jam žinomų atvejų (nepateikė konkrečių duomenų), iš kurių būtų galima spręsti, ar konkrečiu atveju buvo privaloma gauti Komisijos išvadą dėl saugotinių medžių ir krūmų pašalinimo būtinybės, ar leidimai išduoti pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, ar tokie sprendimai buvo komisijos apskūsti kompetentingoms institucijoms ir pripažinti neteisėtais. Tuo tarpu kaip minėta, vien tai, kad tam tikrais atvejais nebuvo gauta teigiama komisijos išvada dėl prašomų atlikti želdinių genėjimo darbų, nereiškia, kad atlikti darbai buvo neteisėti ir todėl buvo padaryta žala, nes minėtų teisės aktų nuostatus suteikia ir savarankišką teisę Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Želdynų poskyriui išduoti leidimus.

Pažymėtina ir tai, jog Pareiškėjas prašė ištirti galimai padarytas nusikalstamas veikas aplinkai. Kaip matyti pagal Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūroje 2021 m. kovo 22 d. registruotą Dainiaus Labeckio skundą dėl vyriausiojo tyrėjo Dariaus Viškelio 2021 m. kovo 9 d. nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, jis prašė ištirti be galimai padarytos BK 228 straipsnyje numatytos nusikalstamos veikos, taip pat ir galimai padarytą nusikalstamą veiką, numatytą BK 271¹ straipsnyje. Skundžiamame prokurorės Miglė Lukševičienė 2021 m. balandžio 19 d. nutarime buvo išsamiai pasisakyta dėl šios nusikalstamos veikos požymių visumos. Prokurorė nurodė, kad pagal nurodytą straipsnį (Statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimas) baudžiamojon atsakomybėn traukiami asmenys, kurie vykdė savavališką statybą ar kitaip pažeidė statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, jeigu dėl to įvyko statinio avarija ir žuvo žmogus arba buvo sunkiai sutrikdyta žmogaus sveikata, arba buvo padaryta didelė žala aplinkai ar didelė turtinė žala asmeniui. Tuo tarpu nagrinėjamu atveju pareiškėjo nurodomi galimi pažeidimai nesuję su savavališkomis statybomis. Ikiteisminio tyrimo teisėja neturi pagrindo nesutikti su minėta prokurorės pozicija.

Vertinant Pareiškėjo skundo teiginius, susijusius su padaryta didele žala aplinkai, jie laikytini subjektyvaus ir deklaratyvaus pobūdžio. Nors Pareiškėjas nurodo, kad žala gali būti nustatyta pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 471 patvirtintą „Aplinkai padarytos žalos atlyginimo dydžių apskaičiavimo metodiką“, tačiau kaip jau buvo minėta, faktiškai leidimai atlikti darbus, susijusius su želdinių tvarkymu buvo suteikti. Nors matyti, jog Pareiškėjas nepitaria suteiktiems leidimams, tačiau tai nesudaro pagrindo spręsti kilusius ginčus baudžiamojamo proceso tvarka. Šiuo atveju sutiktina su prokurorės Miglės Lukševičienės 2021 m. balandžio 19 d. nutarime nurodytais teiginiais, kad sutinkamai su Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 27 straipsnio 1 dalimi, želdynų ir želdinių apsaugos valstybinę

kontrolę vykdo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir jos įgaliotos institucijos, todėl skundai dėl leidimų išdavimo tvarką reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų Vilniaus miesto savivaldybės administracijoje gali būti teikiami Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai. Iš Pareiškėjo policijai, prokuratūrai pateiktų skundų matyti, jog Pareiškėjas pateikė skundus kompetentingoms institucijoms dėl galimai neteisėtai išduodamų leidimų želdiniams tvarkyti Vilniaus mieste (Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Aplinkos apsaugos departamentui prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Vilniaus miesto savivaldybės administracijai). Tokias aplinkybes patvirtina 2021 m. vasario 26 d. Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisijos prie Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pirmininko Dainiaus Labeckio pareiškimas pradėti ikiteisminį tyrimą, kuris buvo adresuotas ne tik Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūrai, bet ir kitoms, prokurorės nutarime minėtoms institucijoms.

Šio skundo nagrinėjimo kontekste pažymėtina, kad baudžiamosios teisės paskirtis yra apsaugoti teises vertybes nuo pačių pavojingiausių kėsinių, keliančių joms didžiausią grėsmę, o esant jų pažeidimui, taikyti baudžiamąsias poveikio priemones, siekiant ne tik nubausti, bet ir pataisyti nusizengusį asmenį bei atgrasyti kitus asmenis nuo nusikalstamų veikų darymo. Nors Pareiškėjas nurodo, kad šiuo atveju nebuvo atlikti jokie veiksmai siekiant patikrinti duomenis, bet su tuo nesutiktina, kadangi buvo kreiptasi į Vilniaus miesto savivaldybę bei bendrauta su jų atstovais siekiant nustatyti reikšmingas Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes. Nors skunde nurodoma, kad buvo būtina apklausti Dainių Labeckį, bet kaip matyti pagal skundų turinį, nėra nurodoma naujų aplinkybių arba duomenų, iš esmės juose yra išreiškiamas nepritartimas ikiteisminio tyrimo pareigūno bei prokurorės nutarimams, kurie netenkina Pareiškėjo. Atsižvelgiant į tai, nebūtų tikslinga jį apklausti, nes tikėtina, jog jis negalėtų pateikti naujų duomenų, kurie nebuvo nurodyti skunduose.

Pažymėtina, kad ikiteisminio tyrimo paskirtis yra atskleisti nusikalstamas veikas, baudžiamajai atsakomybei pagrįsti būtina nustatyti nusikalstamos veikos sudėties požymius asmens veikoje ir informacija apie galimai padaryto nusikaltimo faktą turi būti pagrįsta ne prielaidomis ir subjektyviu situacijos vertinimu, o objektyviais duomenimis, suteikiančias pagrindą manyti, jog minėta nusikalstama veika realiai galėjo būti padaryta. Todėl jei nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamąjį nusižengimą požymius, baudžiamasis procesas negali būti pradedamas, o pradėtas turi būti nutrauktas. Proceso tęsimas nesant tam pagrindo galėtų būti vertinamas kaip neleistinas žmogaus teisių varžymas bei prieštarautų BPK 2 straipsnio nuostatoms, nes ikiteisminis tyrimas būtų nepagrįstai vilkinamas. Taip pat pažymėtina, kad ikiteisminio tyrimo metu neturi būti keliamas tikslas būtinai bet kokiomis priemonėmis ir būdais apkaltinti konkretų asmenį nusikalstamos veikos padarymu. Baudžiamasis procesas yra išimtinio pobūdžio priemonė, todėl turi būti pradedamas tik esant rimtam pagrindui bei nusikalstamos veikos sudėčiai.

Dėl nurodytų motyvų ikiteisminio tyrimo teisėja sprendžia, kad prokurorės Miglės Lukševičienės 2021 m. balandžio 19 d. nutarimas, kuriuo atmetas skundas dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, teisėtas ir pagrįstas, jo naikinti skunde nurodytais argumentais nėra pagrindo, todėl Pareiškėjo skundas atmetinas.

Teisėja, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos baudžiamąjį proceso kodekso 168 straipsniu, 440 straipsniu,

n u t a r ė :

Atmesti Dainiaus Labeckio atstovo advokato Sauliaus Dambrausko skundą dėl Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 2-ojo skyriaus prokurorės Miglės Lukševičienės 2021 m. balandžio 19 d. nutarimo atmesti skundą tyrimo medžiagoje Nr. M-2-02-00188-21.

Nutartis per 7 (septynias) dienas nuo jos gavimo dienos gali būti skundžiama Vilniaus apygardos teismui, skundą paduodant per Vilniaus miesto apylinkės teismą.

Teisėjas (-a)

Jurgita Šėlienė

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Vilniaus miesto apylinkės teismas 302942160, Laisvės pr. 79A, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Posėdžio nutartis
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-06-23 Nr. IBPS-V-1440405-21
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jurgita Šėlienė, Teisėjas(a), Vilniaus miesto apylinkės teismas
Sertifikatas išduotas	JURGITA ŠĖLIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-06-23 14:57:38 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-06-23 14:57:37 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT
Sertifikato galiojimo laikas	2020-06-23 13:14:47 – 2022-06-23 13:14:47
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, i. k. 188601464 LT", sertifikatas galioja nuo 2019-02-28 10:53:57 iki 2022-02-27 10:53:57. Veiksmą atliko 2021-06-23 14:57:51 (GMT+03:00) Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	IBPS sistema, versija 1.3.11
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2021-06-23 15:20:07)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	Nuorašą suformavo IBPS sistema 2021-06-23 15:20:07 Teismo posėdžių sekretorius Ilona Okunevičienė
Medžiagos Nr.	M-2-02-00188-21